

Rondetafelgesprek OvV-rapport Industrie en omwonenden Provincie Noord-Holland

Samen werken aan een gezonde leefomgeving

*Het effect van zware industrie op de leefomgeving heeft de volle aandacht binnen onze provincie. Het recente rapport Industrie en omwonenden van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) benadrukt (nogmaals) de verantwoordelijkheid van overheden (en bedrijven) om de gezondheid van omwonenden te beschermen. De afgelopen jaren heeft de provincie Noord-Holland haar inzet voor een gezonde leefomgeving flink geïntensiveerd. Echter, binnen het huidige systeem lopen we tegen grenzen aan. We hebben het Rijk nodig om verdere stappen te zetten. Voor het maken van **regelgeving rondom zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), normstelling voor cumulatie van emissies en piekbelasting en een landelijke standaardlijn voor het vergunnen aan de onderzijde van de bandbreedte voor best beschikbare technieken (BBT)**. Maar ook voor de **juiste instrumenten** om onze VTH-taken uit te kunnen voeren (een juridisch sterke basis, de juiste kennis, voldoende gekwalificeerd personeel en financiële middelen). Bovendien is een **politieke discussie nodig over wat gezond genoeg is en welke verantwoordelijkheid bedrijven zelf hebben**.*

Gezonde leefomgeving onder druk

Provincie Noord-Holland reageert op het OvV-rapport vanwege haar rol als bevoegd gezag van het onderzochte bedrijf Tata Steel. Omwonenden zijn lange tijd onvoldoende gehoord door de overheid in hun zorgen over gezondheid. Het staalbedrijf in de IJmond heeft nadelige gevolgen voor de leefomgeving en de gezondheid van omwonenden. Daarmee is de **balans tussen de economische functie en de leefbaarheid verstoord**. In het verleden was vanuit de overheid te weinig aandacht voor een gezonde leefomgeving. De inzet van onze provincie voor een gezonde leefomgeving is de afgelopen jaren flink geïntensiveerd. We intensiverden toezicht en handhaving en scherpten binnen de wettelijke kaders de vergunningen aan om de gezondheid zo stevig mogelijk te borgen. Voor het bedrijf Tata Steel in de IJmond regio doen wij dat met het [programma Tata Steel 2020 – 2050](#). Maar onze provincie kent ook andere hoogbelaste gebieden, zoals Schiphol en het westelijk havengebied in Amsterdam. Onze verwachting is dat een **gezonde leefomgeving voor steeds meer inwoners onder druk komt te staan door een toenemende nabijheid van industrie en woningen**.

Huidige milieunormen geen garantie voor gezondheid

Binnen het huidige systeem lopen we tegen grenzen aan in mogelijkheden om de gezondheid van onze omwonenden te beschermen. De leefomgeving in de IJmond voldoet aan de nu geldende wettelijke milieunormen voor bijvoorbeeld fijnstof(immissie) en geluid. Toch is de IJmond een zwaarbelast gebied met negatieve effecten op de gezondheid. Het **voldoen aan de milieunormen betekent namelijk niet automatisch dat er sprake is van een gezonde leefomgeving**. Zelfs met een maximale inspanning van de provincie en de OD NZKG kunnen we een gezonde leefomgeving voor omwonenden niet garanderen. We hebben met het Rijk en andere overheden een gezamenlijk belang om milieunormen op te stellen en beter te enten op gezondheid, zodat onze Omgevingsdiensten bewoners beter kunnen beschermen tegen industriële uitstoot van schadelijke stoffen.

Normen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en cumulatie

Een opstapeling (cumulatie) van ZZS heeft impact op de leefomgeving. Door te toetsen aan individuele normen voor ZZS gaan we voorbij aan de cumulatieve effecten voor de gezondheid. Wij blijven graag met het Rijk in gesprek over **cumulatieve normen voor ZZS per stofgroep in plaats van toetsing per individuele stof**. Het is daarbij belangrijk dat **normen over alle milieucompartmenten** (lucht, water, bodem en afval) **op elkaar aansluiten**. Normering heeft als doel het uitfaseren van ZZS (stofgroepen) die schadelijk zijn voor de gezondheid en/of het milieu. Wij zijn blij dat het RIVM gestart is met het **normeren van een aantal niet eerder genormeerde ZZS-stoffen**.

Inperking piekbelasting

Wetgeving richt zich op emissies onder normale bedrijfsomstandigheden (Richtlijn industriële emissies) en niet op piekbelasting (zoals storingen en lekkages). Terwijl deze piekemissies ook

grote gevolgen hebben voor de leefomgeving. Wij stellen voor om **in de wet- en regelgeving scherp te kijken naar de toegestane uitzonderingen voor piekbelastingen** en deze waar mogelijk (verder) te beperken.

Verouderde installaties, technieken en regels

De afgelopen jaren heeft de provincie ervaring opgedaan met het zo scherp mogelijk inzetten van het vergunningsinstrumentarium dat ons ter beschikking staat binnen het bestaande stelsel van wet- en regelgeving. De pilot *scherper vergunnen* laat zien dat scherper vergunnen complex, tijdrovend en juridisch onzeker is, omdat **bij het toepassen van de best beschikbare technieken (BBT) minder strenge emissiegrenswaarden gelden voor bestaande installaties dan voor nieuwe installaties en BREF's¹ vaak verouderd zijn**. Scherp vergunnen van bestaande installaties is op dit moment daarom helaas geen praktijk die we zo kunnen opschalen naar alle Brzo-bedrijven² waar wij bevoegd gezag voor zijn.

In tegenstelling tot oude installaties presteren nieuwe installaties wel aan de onderkant van de BBT-bandbreedte. In de praktijk blijkt dat het voor ons echter nauwelijks afdwingbaar is om bedrijven hun verouderde installaties te laten vervangen voor nieuwe installaties. Het is niet in het belang van een gezonde leefomgeving om een uitzonderingspositie in het leven te houden voor deze oude installaties die niet kunnen voldoen aan het hoge beschermingsniveau dat met BBT wordt beoogd. Als gezamenlijke overheden moeten we ons inzetten om **op nationaal niveau eisen te stellen aan het milieutechnisch verplicht vervangen van verouderde installaties**.

Ook blijkt het vrijwel onmogelijk om op basis van verouderde BREF's scherp te vergunnen. Als een BREF is verouderd, dan is het risico dat de daarin beschreven technieken niet meer de best beschikbare technieken (BBT's) zijn. De OD NZKG moet dan om scherp te kunnen vergunnen maatwerk toepassen, wat complex, tijdrovend en juridisch onzeker is. Als overheden moeten we ons binnen Europa hard maken om **innovatieve technieken sneller te vertalen naar BBT's en BREF's vaker te actualiseren**.

Juiste instrumenten

Naast normering gaan wij graag in gesprek met het Rijk over de juiste **instrumenten** om onze VTH-taken uit te kunnen voeren. Belangrijk daarbij zijn zowel een **juridisch sterke basis, voldoende arbeidscapaciteit en kennis** en verkenning van mogelijk **nieuwe financieringsvormen**.

Discussie

Tenslotte is het tijd voor een systeemdialoog in de politiek en binnen het bestuur. Over **wat gezond genoeg is en hoe gezondheid meegewogen kan worden wet- en regelgeving**. Steeds weer blijkt dat voldoen aan de normen voor uitstoot en nadelige gevolgen voor het milieu gezondheidsrisico's niet uitsluit. Maar ook over de **verantwoordelijkheid van bedrijven om de gezondheid van omwonenden te beschermen**, initiatief te nemen om verouderde installaties te vervangen voor schone technologie, emissiegegevens transparant en betrouwbaar aan te leveren en de druk op het VTH-stelsel niet verder op te voeren. Blijven bedrijven verantwoordelijk voor het aanleveren van emissiegegevens? En blijven we als overheid voor de alsmaar stijgende kosten van toezicht betalen of belasten we (een deel van) de toezichtskosten door aan de bedrijven uit de zwaarste milieucategorie?

De officiële reactie op het OvV-rapport van de provincie Noord-Holland aan onze inwoners en Provinciale Staten vindt u in de bijlage. Daarin reageren wij onder meer uitgebreid op de aanbevelingen van de OvV.

¹ Een BREF is een referentiedocument van de Europese Commissie waarin voor bedrijven is beschreven wat de beste beschikbare technieken zijn.

² Brzo staat voor Besluit risico's zware ongevallen. Bij Brzo-bedrijven zijn gevaarlijke stoffen aanwezig boven een bepaalde drempelwaarde.